

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ ЖӘНЕ САЛЫСТЫРМАЛЫ ҚҰҚЫҚТАНУ МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО И СРАВНИТЕЛЬНОЕ ПРАВОВЕДЕНИЕ INTERNATIONAL LAW AND COMPARATIVE LAW

https://doi.org/10.52425/25187252_2026_41_181
ӘОЖ 349.2

М.К. Журунова*, А.М. Умбеталиева

Астана халықаралық университеті, Астана қ., Қазақстан Республикасы

ЕУРАЗИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОДАҚ ЕЛДЕРІНДЕГІ ЕҢБЕКШІ МИГРАНТТАРДЫ МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУДЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Аннотация. Зерттеуде Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерде еңбекші мигранттарды тиісті медициналық сақтандыруды жүзеге асыру барысында туындайтын мәселелер қарастырылады. Шетелдік жұмыс күшін тартуға тек келісілген еңбек заңнамасы ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік қамсыздандыру тетіктері, атап айтқанда, денсаулық сақтау саласы да ықпал етеді. Осыған байланысты Одаққа мүше Қазақстан, Армения, Беларусь, Ресей және Қырғызстан мемлекеттеріндегі еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыруға құқықтық талдау жүргізілді. Сонымен қатар, Еуразиялық экономикалық одақ Сотының консультативтік қорытындылары мен отандық сот инстанцияларында қаралған еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыруға қатысты әкімшілік істер зерделенді. Зерттеу нәтижелерін талдау барысында еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыру жүйесін реттейтін мемлекеттер арасында бірыңғай құқықтық нормалардың жоқ екені анықталды. Аталған мәселе әр мемлекеттің ұлттық заңнамасымен реттеледі. Осыған байланысты авторлар мәселені шешуге бағытталған ұсыныстар береді.

Түйінді сөздер: Еуразиялық экономикалық одақ; мүше мемлекеттер; медициналық сақтандыру жүйесі; медициналық көмек көрсету; әлеуметтік қамсыздандыру кепілдігі; ресми еңбек; бейресми еңбек; еңбек көші-қоны; еңбекші мигранттар; қаржы механизмі.

М.К. Журунова, А.М. Умбеталиева

Международный университет Астана, г. Астана, Республика Казахстан

ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ ТРУДЯЩИХСЯ-МИГРАНТОВ В СТРАНАХ ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА

Аннотация. В исследовании рассматриваются вопросы, возникающие при осуществлении государствами-членами Евразийского экономического союза надлежащего медицинского страхования трудовой миграции. Несомненно, привлечение иностранной рабочей силы будет способствовать не только трудовое законодательство, но и механизм социального обеспечения, в том числе здравоохранения. Поэтому был проведен правовой анализ медицинского страхования трудящихся стран-членов ЕЭС – Казахстана, Армении, Беларуси, России и Кыргызстана. Кроме того, были изучены консультативные заключения Суда Евразийского экономического союза и административные дела по медицинскому страхованию трудовых мигрантов, предусмотренные отечественными судебными инстанциями. В результате анализа результатов исследования было отмечено, что в системе медицинского страхования трудящихся между государствами отсутствует единообразная юридическая норма. Мы видим, что это регулируется только собственным законодательством каждого государства. В связи с этим авторами даны рекомендации по решению данной проблемы.

Ключевые слова: Евразийский экономический союз; государства-члены; система медицинского страхования; оказание медицинской помощи; гарантия социального обеспечения; формальный труд; неформальный труд; трудовая миграция; трудовые мигранты; финансовый механизм.

M.K. Zhurunova, A.M. Umbetaliyeva

Astana International University, Astana, the Republic of Kazakhstan

LEGAL ISSUES IN THE IMPLEMENTATION OF HEALTH INSURANCE FOR MIGRANT WORKERS IN THE COUNTRIES OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION

Abstract. The study examines the problems arising in the implementation of appropriate health insurance for labor migration by the member states of the Eurasian Economic Union. Undoubtedly, the attraction of foreign labor is facilitated not only by agreed labor legislation, but also by the mechanism of Social Security, in particular, health care. Therefore, a legal analysis of health insurance for labor migration was carried out in the member states of the Union-Kazakhstan, Armenia, Belarus, Russia and Kyrgyzstan. At the same time, the consultative conclusions of the Court of the Eurasian Economic Union and administrative cases in practice on health insurance for labor migration considered in domestic judicial instances were studied. After analyzing the results of the study, it was noted that there is no uniform legal norm in the system of health insurance between states for labor migration. We see that it is regulated only by the legislation of each state. In this regard, the authors were given recommendations to solve this problem.

Keywords: Eurasian Economic Union; member states; health insurance system; provision of medical care; social security guarantee; formal labor; informal labor; labor migration; labour migrants; financial mechanism.

Kipicne. Қазіргі таңда Еуразиялық экономикалық одақ (бұдан әрі – Одақ) аясында еңбек күшінің ерікті қозғалуы, олардың жұмысын ұйымдастыру экономика саласындағы негізгі қағидаларының бірі деуге болады. Осыған орай, 2014 жылғы 14 қазандағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартты (бұдан әрі – Шарт) ратификациялау туралы Заңның 96-бабының 1-тармағына сәйкес, Одаққа мүше елдердің еңбек көші-қонын реттеу саласындағы саясатты келісу бойынша, сондай-ақ мүше елдерде еңбек қызметін жүзеге асыруы үшін мүше мемлекеттердің еңбекші мигранттарының жұмысын ұйымдастырылған түрде іріктеуге және тартуға жәрдем көрсету бойынша ынтымақтастықты жүзеге асырады деп белгіленген.

Бұл ретте қалыптасқан әлеуметтік қамсыздандыру институты мүше мемлекеттердің барлығында дерлік медициналық сақтандыруды толық көлемде жүзеге асыруды қамтамасыз ете ме деген мәселе туындайды. Шартта ұлттық режим қағидаты белгіленгенімен, мемлекеттерде еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыруға қатысты мәселелер біркелкі реттелмеген.

Жалпы, әрбір мүше мемлекетте жұмыс істейтін еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыру мәселесі көбіне ұлттық заңнамамен реттеледі, бұл медициналық көмек көрсету барысында құқықтық қайшылықтардың туындауына алып келеді. Одақ аясындағы еңбек көші-қоны мәселелері ғылыми зерттеулерде қарастырылғанымен, мемлекеттер арасындағы қатынастарды реттейтін құқықтық нормаларда бұл мәселе жеткілікті деңгейде айқындалмаған.

Осыған байланысты Одаққа мүше мемлекеттердегі еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыру мәселелерін зерттеу орынды болып табылады. Яғни, Одаққа мүше мемлекеттердің ішкі заңнамаларының нормаларын зерттеу, олардың өзара үйлесімділігін анықтау және тәжірибедегі жағдайларды талдау әлеуметтік қамсыздандыру институтының тиімді жүзеге асырылуын бағалауға мүмкіндік береді.

Материалдар мен әдістер. Зерттеуде салыстырмалы-құқықтық әдіс негізінде Одаққа мүше мемлекеттердегі еңбекші мигранттарды медициналық сақтандыруға қатысты қолданылатын құқықтық актілер талданды. Сонымен қатар, индукциялық және дедукциялық әдістер қолданылды. Яғни, Одаққа мүше мемлекеттердің әлеуметтік-еңбек саласындағы құқықтық нормалары зерттеліп, оларға салыстырмалы-құқықтық тұрғыдан баға берілді.

Талдау жүргізу процесінде 2015 жылғы 16 қарашадағы ҚР «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтау туралы» Заңы¹, 2020 жылғы 7 шілдедегі «Халық денсаулығы және

¹ Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы: Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 16 қарашадағы № 405-V ҚРЗ [Электрондық ресурс]. – Айналыс режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000405>.

денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі², 1996 жылғы 4 сәуірдегі Армения Республикасының «Медициналық көмек және халыққа қызмет көрсету туралы» Заңы³, 2003 жылғы 15 шілдедегі Қырғыз Республикасының «ҚР азаматтарды медициналық сақтандыру туралы» Заңы⁴, Ресей Федерациясының «РФ міндетті медициналық сақтандыру туралы» Заңы⁵ басшылыққа алынды.

Сондай-ақ Одаққа мүше мемлекеттердің арасында туындаған еңбек қатынастарындағы дауларды қарауда және біркелкі түсіндіруді қамтамасыз етуде Еуразиялық экономикалық одақ Сотының құжаттары зерделенді. Ал Қазақстан Республикасының мысалында қарастыратын болсақ, көлеңкелі еңбек мигранттардың медициналық қызметтерге жүгінуі кезінде туындаған мәселелеріне құқықтық баға беру үшін әр түрлі инстанциядағы соттың қаулылары қарастырылды.

Зерттеуде қолданылған жалпылау, ғылыми болжау, жүйелік талдау және тарихи-құқықтық әдістер зерттеліп отырған мәселенің оң және теріс аспектілерін, сондай-ақ құқықтық мәселелерді шешудің ықтимал нұсқаларын анықтауға мүмкіндік берді.

Нәтижелер, талқылау. Еңбекші мигранттарды әлеуметтік және медициналық тұрғыдан қорғау мәселесі әрдайым өзекті болып келеді. Осындай жағдайда Еуропалық Одақтың (бұдан әрі – ЕО) тәжірибесіне тоқталатын болсақ, Испанияда бастапқы медициналық көмек көрсетуі азаматтықпен байланыссыз, яғни медициналық көмек барлық азаматтарға бірдей көрсетіледі. Ал Италияда болса, медициналық көмек көрсету заңсыз келген еңбекші мигранттарға да қолданылады. Францияда мемлекеттік медициналық көмек әлеуметтік бағдарламалар арқылы еңбекші мигранттарға көрсетіледі [1; 250].

Нәтижесінде, ЕО мемлекеттерінде теңдік қағидаты негізінде мигранттарға, оның ішінде еңбекші мигранттарға да медициналық көмектің қолжетімділігі қамтамасыз етіледі. Бұдан әлеуметтік бірізділік мәселесі дұрыс реттелгенін байқауға болады. Сонымен қатар, олардың отбасы мүшелеріне де әлеуметтік қорғау саласы жақсы дамыған. Себебі еңбекші мигранттар әлеуметтік тұрғыдан осал топтардың біріне кіріп, тұрақты жұмыспен қамтамасыз ете алмағандықтан және медициналық сақтандырудың болмағандығынан денсаулық сақтау жүйесіне толыққанды қатыса алмайды. Нәтижесінде, еңбекші мигранттарды міндетті медициналық сақтандыру жүйесіне кеңінен енгізу, оларды әлеуметтік қорғау саласын мемлекет тарапынан қолдауға әкеледі [2; 1860].

ЕО елдерінде әсіресе, Батыс пен Солтүстік Еуропада мигранттарды әлеуметтік интеграциялау мен медициналық қорғау саясаты тиімді дамығанын көрсетеді. Бұл еңбекші мигранттарды міндетті медициналық сақтандыру жүйесіне енгізу, мемлекеттік медициналық қызметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ету және әлеуметтік бейімдеу бағдарламаларын дамыту арқылы жүзеге асырылады [3; 470].

Швеция мен Нидерландының тәжірибесінде еңбекші мигранттарды денсаулық сақтау жүйесіне интеграциялау әлеуметтік теңсіздікті төмендетуге ықпал етеді. Сонымен қатар, бұл елдерде еңбекші мигранттардың медициналық сақтандыруға қол жеткізуіне әсер ететін экономикалық және әкімшілік кедергілерді азайтуға бағытталған шаралар қарастырылған.

Ал, ЕАЭО елдерінде, бүгінгі таңда көрсетілетін кепілдендірілген медициналық көмектің ұйымдық-құқықтық нысандары мен көлеміндегі айтарлықтай айырмашылықтармен бірыңғай

² Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы: Кодексі: Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 ж. 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ [Электрондық ресурс]. – Айналыс режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/K2000000360>.

³ About Medical Care and Servicing of the Population: Law of the Republic of Armenia of April 4, 1996 No. ZR-42 [Электрондық ресурс]. – Айналыс режимі: <https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=3059>.

⁴ Кыргыз Республикасында жарандарды медициналық камсыздандыруу жөнүндө: Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу 2003-жылдын 15-июлу № 149 [Электрондық ресурс]. – Айналыс режимі: <https://cbd.minjust.gov.kg/1275/edition/284328/kg>.

⁵ Об обязательном медицинском страховании в Российской Федерации: Федеральный закон Российской Федерации от 29 нояб. 2010 г. № 326-ФЗ [Электрондық ресурс]. – Айналыс режимі: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_107289/.

реттеу тетігіне қол жеткізу туралы айту қиын. Сонымен бірге, бұл келісімділік заңнаманы міндетті түрде біріздендіруді және мемлекеттердің ішкі құқығында бірдей нормаларды құруды білдірмейді, тек қарама-қайшылықтарды жою мақсатындағы құқықтық үйлестіруді көздейді [4; 359].

Мәселен, Қырғыз Республикасы Әділет Министрлігі жанындағы Сот өкілдігі орталығының 2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы Шарттың 98-бабының 3 және 4-тармақтары мен мүше елдердің еңбекшілері және олардың отбасы мүшелеріне медициналық көмек көрсету туралы Хаттаманың нормаларын түсіндіру туралы өтінішіне Еуразиялық экономикалық одақ Сотының 02.03.2026 № Р-7/25 консультативтік қорытындысы жанама түрде растайтынын айтуға болады.

Қаулыда Одаққа мүше елдердің жұмыс жасаушы азаматтары мен олардың отбасы мүшелеріне медициналық қызмет көрсетуге байланысты әрбір мемлекеттің құқықтық нормалары қолданылатынын түсіндірді. Бұл ретте медициналық ұйымның осындай көмек көрсетуге жұмсаған шығындарын өтеу жұмысқа орналастырушы мемлекеттің тиісті бюджеті есебінен жүзеге асырылады. Науқастың өмір сүруіне не қоғамның денсаулығына зиян келтіруі жойылғаннан кейін еңбек етуші елдің медициналық ұйымында емделуін жалғастыру жүргізіледі. Көрсетілетін медициналық қызметтердің белгілі бір түрлеріне ақы төлеу пациенттің өз қаражаты есебінен шарттық негізде жүзеге асырылады. Мұндай ережелердің түсініктемесінің орын алуы мемлекетаралық институционалды бөліністі көрсетеді.

Шарттың 98-бабында «мүше мемлекеттердің және отбасы мүшелерінің еңбекшілерін әлеуметтік сақтандыру жұмысқа орналастырушы елдің тұлғаларымен бірдей шарттарда және тәртіппен жүзеге асырылады» деп белгіленеді. Қойылған міндетке қол жеткізу үшін мүше мемлекеттер осы Ереженің өз мемлекетінің аумағында іске асырылуына кепілдік беретін келісілген әлеуметтік саясат жүргізуі тиіс.

Қазақстан Республикасының «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңы бойынша қаржыландыру жүйесі аралас болып келеді. Яғни, сақтандыру жүйесіне қатысу тиісті аударымдар мен жарналарды төлеу арқылы жүзеге асырылады. Одаққа мүше елдердің азаматтары заңды түрде еңбек ету жолында міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға жатады. Ал егерде бейресми еңбек қызметін жүзеге асырған жағдайда сақтандыру жүргізілмейді.

Осыған орай, шекаралас Ресей Федерациясы мемлекетінде де осы әдіс жүзеге асырылады. РФ «РФ міндетті сақтандыру туралы» Заңының 10-бабына орай, РФ мемлекетінде еңбек етуші тұлғалардың еңбек шарты болған жағдайда ғана міндетті медициналық сақтандыруға жатады делінген. Бұдан біз тек ресми жұмыс жасайтын тұлғаларға ғана медициналық сақтандыру жүргізілетінін көреміз. Сонымен қоса, кейбір елдерде азаматтарға белгіленген қызметтердің кең ауқымында тегін медициналық көмекке кепілдік берілсе, ал ерікті медициналық сақтандыру немесе ақылы медициналық қызметтер бағдарламалары қолданыстағы тегін жүйеге балама немесе қосымша болып табылады (мысалы, Ресей Федерациясында). Басқа елдерде азаматтардың ерікті медициналық сақтандыруға немесе бірлесіп қаржыландыруға қатысуы заңға, тегін жүйенің (Қырғызстан, Қазақстан) жеткіліксіздігіне не оны азаматтардың белгілі бір осал санаттарына (Армения) ғана беруіне байланысты іс жүзінде міндетті болып табылады. Елдердің кепілдік берген медициналық көмек көрсетуінің ұйымдық-құқықтық нысандары да әртүрлі болып келеді: Қазақстанда, Ресей Федерациясы мен Қырғызстанда, – сақтандыру жүргізілсе, Беларусь мемлекеті мен Армения Республикасында – бюджеттік қаржыландыру болып келеді. Нәтижесінде, бұл айырмашылықтар шетелдік азаматтарға қатысты мемлекеттердің міндеттемелерінің және әртүрлі мемлекеттердің аумағында алынатын медициналық көмектің тең емес көлеміне әкеледі [5; 105].

Мұндай жағдайда Одаққа мүше мемлекеттердің медициналық сақтандыру жүйесі біркелкі

емес екенін байқаймыз. Біздің пайымдауымызша, бұл жерде елге келуші еңбекші мигранттарға медициналық сақтандыру бойынша қаржылық жарналарға келгенде қиындықтар түседі. Яғни, қаржылық жарналардың дұрыс жүргізілмеу механизмі орын алғаннан соң интеграциялық нормаларының жүзеге асырылуына қателер туындауы мүмкін.

Тәжірибеден мысал келтіретін болсақ, ҚР азаматы РФ-на бірнеше айға жұмыс жасауға барады. Азаматта кенеттен асқазанымен байланысты созылмалы ауруы күшейіп бастайды. Ауруды емдеуге ауруханаға барса, дәрігер оның ауруы өміріне қауіп төндірсе ғана жедел көмек ұсынылатынын және қосымша анализдер тапсыру үшін ақы төлемі жүргізілуі керек екендігін түсіндіреді. Сондай тағы бір мысал, Армения азаматы Беларусь мемлекетінде білім алуда. Пневмонияға шалдығып, емдеу орталығына шұғыл түрде ауруханаға жатқызылып, жедел көмек көрсетіледі [6; 230]. Бірақ кейін дәрілеріне және емделуге қосымша ақы төлеуі тиіс екені ескертіледі. Бұл жағдайда медициналық сақтандыру жүргізілгенде оның өз бетімен шығындарды өтемес еді. Зерттеуші О.А. Школик мемлекетаралық әлеуметтік тұрғыда қорғалуы үшін қаржыландыру тетігін шешу негіздерін көрсетеді [7; 10].

ЕАЭО елдерінде еңбек күшінің еркін қозғалысы қағидаты қарастырылғанымен, еңбекші мигранттардың толыққанды медициналық көмек алуы, міндетті медициналық сақтандырылуы және бейресми еңбек қызметін жүзеге асыратын мигранттардың құқықтық жағдайын қамтамасыз ету мәселелері әлі де назар аударуды қажет етеді. Нәтижесінде, ЕАЭО аумағында еңбекші мигранттарға әлеуметтік кепілдіктердің бірыңғай жүйесін қалыптастыру қажеттілігі бар [8; 410]. Сондықтан Одаққа мүше мемлекеттердің арасында өзара медициналық сақтандыру тетігін реттейтін арнайы құқықтық нормалар қажет деп есептейміз.

Айта кететін жайт, 2014 жылғы 5 шілдедегі ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексте, еңбекші мигранттардың міндетті медициналық сақтандыруының болмауы үшін құқықбұзушылық құрамын өздігінен қарастыратын арнайы бап айқындалмаған. Бұл жерде көбінесе Осы кодекстің 519-бабы бойынша еңбекші көші-қонның күшін пайдалану негізінде тәртібін реттейтін бап және «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңы басшылыққа алына отырып сараланады. Айтылғанды негізге ала отырып, ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодекстің 519-1-бабы ретінде «Шетелдік жұмыс күшін және еңбекші көшіп келушілерді міндетті медициналық сақтандырусыз жұмысқа қабылдау» деген бап енгізу орынды деп ойлаймыз. Бұл бапты енгізе отырып, ҚР «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңы мен «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексіндегі белгіленген талаптардың орындалуына өз септігін тигізер еді.

Қорытынды. Жоғарыда айтылғанды негіздей отырып, Одаққа мүше мемлекеттердің еңбекші көші-қон азаматтарының медициналық сақтандыру жүйесі өзара норма ережелері арқылы бекітілмеген. Бұл мәселе негізінен әр мемлекеттің ұлттық заңнамасымен реттеледі. Олардың қаржыландыру тетігі кезінде мәселелер туындайтыны анық. Себебі әр елдің медициналық сақтандыру жүйесі әркелкі. 5 мемлекеттің құқықтық нормалары медициналық сақтандыру жүйесінде бір-біріне сәйкес болмауына байланысты әлеуметтік-құқықтық кепілдіктердің толық жүзеге асырылуына әсер етеді.

Зерттеу көрсеткендей, еңбекші көші-қон азаматтарының жұмыс жасауы еңбек шартының негізінде ресми жасалса ғана медициналық сақтандырушы тұлға ретінде болып есептеледі [9; 89].

Өкінішке орай елдердің арасында көлеңкелі еңбек етуші тұлғаларда аз емес, ал оларға медициналық қызмет көрсету қабылдаған елдің қаржы есебінен өтелетіні мәлім. Бұл жерде қабылдаушы елдің қаржылық тетігі бойынша мәселелер туындауы мүмкін.

Еуразиялық экономикалық одақ Соты шарттың нормаларына түсініктеме бергенімен медициналық сақтандыру бойынша әр елдің заңнамасымен реттелуіне құқық беріп отыр.

Сонымен қоса, тәжірибеде мемлекетіміздегі шет елдің азаматын еңбекке тартуда жұмыс

беруші медициналық сақтандыруды талап ете бермейтіні және ол анықталғанда ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық кодексінің 519-бабымен сараланатынын білеміз. Қосалқы нормалар ретінде ҚР «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңы мен «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі қолданылады.

Осы орайда біз мынадай ұсынысты береміз:

1. Көлеңкелі еңбекті азайтып, инновация шеңберінде тіркеу жүргізу.
2. Одаққа мүше елдер арасында еңбек көші-қон азаматтарына медициналық көмек көрсету есептеріне байланысты арнайы қағидаттарды бекіту.
3. Медициналық сақтандыру бойынша сақтандырылатын тұлғалардың құқықтары мен міндеттерін заң жүзінде тану.
4. ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодекстің 519-1-бабы ретінде «Шетелдік жұмыс күшін және еңбекші көшіп келушілерді міндетті медициналық сақтандырусыз жұмысқа қабылдау» деген бап енгізу.

Осындай ұсыныстар медициналық сақтандыру тетігін реттеуге көмектеседі және әлеуметтік кепілдіктерді қамтамасыз ету институтын одан әрі өркендеуіне өз септігін тигізеді деп есептейміз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Mladovsky, P. Good Practices in Migrant Health: The European Experience / P. Mladovsky, et al. // Clinical Medicine. – 2012. – № 12(4). – Pp. 248-252.
2. Zhang, F. The Impact of Health Insurance on Healthcare Utilization by Migrant Workers / F. Zhang, H. Zhai, Y. Du // International Journal of Environmental Research and Public Health. – 2020. – № 17 (6). – Pp. 1852-1867.
3. Giannoni, M. Migrant Integration Policies and Health Inequalities in Europe / M. Giannoni, L. Franzini, G. Masiero / BMC Public Health. – 2016. – № 16 (1). – Pp. 463-475.
4. Сулейманова, Ф.О. Проблемы реализации права на медицинскую помощь трудящимся из государств-членов ЕАЭС в Российской Федерации / Ф.О. Сулейманова // Ежегодник трудового права. – 2021. – № 11. – С. 357-367.
5. Хохлов, Е.Б. Правовое регулирование социально-трудовых отношений с иностранными гражданами: междисциплинарный подход / Е.Б. Хохлов, Е.В. Сыченко // Москва: Юстицинформ. – 2019. – 320 с.
6. Султанова, Н.Т. Международно-правовое регулирование медицинского страхования и защиты прав пациента: сравнительный анализ глобальных и региональных стандартов / Н.Т. Султанова, Ж.Т. Сайрамбаева, Х. Муйович // Eurasian Scientific Journal of Law. – 2025. – № 4 (13). – С. 226-236.
7. Школик, О.А. Финансовые институты и финансовые инструменты: обязательное медицинское страхование в процессе реализации конституционных принципов социального государства / О.А. Школик // Вестник Евразийской науки. – 2018. – Т. 10, № 6. – С. 10-16.
8. Zhurunova, M. Issues of Providing Guarantees and Social Protection for EAEU Labour Migrants / M. Zhurunova // Access to Justice in Eastern Europe. – 2024. – № 7 (4). – Pp. 401-420.
9. Межибовская, И.В. Правовые проблемы реализации международных социальных обязательств Республикой Казахстан / И.В. Межибовская // Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: Право. – 2021. – № 137 (4). – С. 84-97.

References:

1. Mladovsky, P. Good Practices in Migrant Health: The European Experience / P. Mladovsky, et al. // Clinical Medicine. – 2012. – № 12(4). – Pp. 248-252.
2. Zhang, F. The Impact of Health Insurance on Healthcare Utilization by Migrant Workers / F. Zhang, H. Zhai, Y. Du // International Journal of Environmental Research and Public Health. – 2020. – № 17 (6). – Pp. 1852-1867.
3. Giannoni, M. Migrant Integration Policies and Health Inequalities in Europe / M. Giannoni, L. Franzini, G. Masiero / BMC Public Health. – 2016. – № 16 (1). – Pp. 463-475.
4. Sulejmanova, F.O. Problemy realizacii prava na medicinskuyu pomoshh' trudjashhimisja iz gosudarstv-chlenov EAJeS v Rossijskoj Federacii / F.O. Sulejmanova // Ezhegodnik trudovogo prava. – 2021. – № 11. – S. 357-367.
5. Hohlov, E.B. Pravovoe regulirovanie social'no-trudovyh otnoshenij s inostrannymi grazhdanami: mezhdisciplinarnyj podhod / E.B. Hohlov, E.V. Sychenko // Moskva: Justicinform. – 2019. – 320 s.

6. Sultanova, N.T. Mezhdunarodno-pravovoe regulirovanie medicinskogo strahovanija i zashhity prav pacienta: sravnitel'nyj analiz global'nyh i regional'nyh standartov / N.T. Sultanova, Zh.T. Sajrambaeva, H. Mujovich // Eurasian Scientific Journal of Law. – 2025. – № 4 (13). – S. 226-236.

7. Shkolik, O.A. Finansovye instituty i finansovye instrumenty: objazatel'noe medicinskoe strahovanie v processe realizacii konstitucionnyh principov social'nogo gosudarstva / O.A. Shkolik // Vestnik Evrazijskoj nauki. – 2018. – T. 10, № 6. – S. 10-16.

8. Zhurunova, M. Issues of Providing Guarantees and Social Protection for EAEU Labour Migrants / M. Zhurunova // Access to Justice in Eastern Europe. – 2024. – № 7 (4). – Pp. 401-420.

9. Mezhibovskaja, I.V. Pravovye problemy realizacii mezhdunarodnyh social'nyh objazatel'stv Respublikoj Kazahstan / I.V. Mezhibovskaja // Vestnik Evrazijskogo nacional'nogo universiteta imeni L.N. Gumileva. Serija: Pravo. – 2021. – № 137 (4). – S. 84-97.

АВТОРЛАР ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР/СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ/ INFORMATION ABOUT AUTHORS

Мереке Конысхановна Журунова – «Астана» халықаралық университетінің аға оқытушысы, e-mail: merekesha1@mail.ru, ORCID: 0000-0001-6020-5823.

Журунова Мереке Конысхановна – старший преподаватель Международного университета «Астана», e-mail: merekesha1@mail.ru, orcid.org/0000-0001-6020-5823.

Zhurunova Mereke Konyskhanovna – Senior Lecturer “Astana” International University, e-mail: merekesha1@mail.ru, orcid.org/0000-0001-6020-5823.

Алия Муксиновна Умбеталиева – «Астана» Халықаралық университетінің докторанты, e-mail: aliya.muksinovna@mail.ru, orcid.org/0009-0009-9234-2860.

Умбеталиева Алия Муксиновна – докторант Международного университета «Астана», e-mail: aliya.muksinovna@mail.ru, orcid.org/0009-0009-9234-2860.

Umbetaliyeva Aliya Muksinovna – Doctoral Student at “Astana” International University, e-mail: aliya.muksinovna@mail.ru, orcid.org/0009-0009-9234-2860.